Sygn. akt XXIII Ga 1074/16

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 listopada 2016 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XXIII Wydział Gospodarczy Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący:	SSO Andrzej Sobieszczański (spr.)
Sędziowie:	SO Renata Puchalska SO Anna Gałas
Protokolant:	Prot. sąd. Rafał Artymiuk

po rozpoznaniu w dniu 8 listopada 2016 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki jawnej w W.

przeciwko (...) (U.K.) (...) z siedzibą w S. (Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej)

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy w Warszawie

z dnia 15 kwietnia 2015 r., sygn. akt XVII GC 2645/15

I. zmienia zaskarżony wyrok i zasądza od (...) (U.K.) (...) z siedzibą w S. (Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej) na rzecz (...) spółki jawnej w W. kwotę 10 942 GBP (dziesięć tysięcy dziewięćset czterdzieści dwa funty) wraz z ustawowymi odsetkami od kwot:

- 552 GBP od dnia 24 kwietnia 2011 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty,

- 1 650 GBP od dnia 29 kwietnia 2011 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty,

- 1 400 GBP od dnia 5 maja 2011 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty,

- 1 495 GBP od dnia 8 maja 2011 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty,

- 1 460 GBP od dnia 10 maja 2011 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty,

- 1 500 GBP od dnia 19 kwietnia 2011 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty,

- 1 330 GBP od dnia 19 kwietnia 2011 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty,

- 1 555 GBP od dnia 19 kwietnia 2011 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty; ustala, że pozwany ponosi koszty procesu w całości, pozostawiając ich szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu w Sądzie Rejonowym dla
m.st. Warszawy w Warszawie,

II. zasądza od (...) (U.K.) (...) z siedzibą w S. (Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej) na rzecz (...) spółki jawnej w W. kwotę 6 325 zł (sześć tysięcy trzysta dwadzieścia pięć złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

SSO Anna Gałas	SSO Andrzej Sobieszczański	SSO Renata Puchalska

Sygn. akt XXIII Ga 1074/16

UZASADNIENIE

Powód (...) P. D. sp. j. w W. wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) (U.K.) (...) z siedzibą w S. (Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej) kwoty 10 942 GBP wraz z odsetkami ustawowymi od kwot i dat szczegółowo wskazanych w pozwie oraz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że na początku 2011 r. nawiązał z pozwanym współpracę, której przedmiotem było świadczenie przez powoda na zlecenie pozwanego usług transportowych. Strony nie zawarły umowy pisemnej, a pozwany zlecał wykonanie kolejnych przewozów w formie ustnej. W rozmowach z reprezentantami powoda miały być ustalone trasy przewozu oraz wysokość frachtu, a po wykonaniu przewozu powód wystawił faktury VAT na łączną sumę 11 730 GBP, z której do zapłaty pozostała kwota dochodzona pozwem.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew pozwany wskazał, że nie kwestionuje, iż w przeszłości współpracował z powodem. Zaprzeczył, aby zlecał powodowi usługi transportowe wskazane w pozwie. Podniósł, że z załączonych do pozwu listów przewozowych wynika, iż nadawcami były inne podmioty niż pozwana. Jednocześnie zaprzeczył, aby wysokość wynagrodzenia wskazanego w treści wystawionych faktur załączonych do pozwu wynikała z uzgodnień między stronami.

Wyrokiem z dnia 15 kwietnia 2015 r. Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie oddalił powództwo (pkt 1), zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 5 417 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt 2) oraz nakazał pobrać na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy w Warszawie od powoda kwotę 324 zł tytułem zwrotu wydatków tymczasowo pokrytych przez Skarb Państwa (pkt 3).

Powyższe rozstrzygnięcie było wynikiem następujących ustaleń faktycznych i rozważań prawnych:

W dniu 14 września 2000 r. pozwany zawarł z (...) S.A. w K.(...) umowę o współpracy, przedmiotem której była sprzedaż przez pozwanego mebli produkowanych przez (...) S.A. na terenie Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej. Transport towarów wyprodukowanych przez (...) S.A. miał być wykonywany samochodami podstawionymi przez pozwanego i na jego koszt.

Zgodnie z umową (...) S.A. informowała pozwanego o gotowości towaru do odbioru i przygotowywała dokumenty CMR.

Współpraca pomiędzy (...) S.A. a pozwanym trwała także w 2011 r. Pozwany zajmował się organizacją transportu, w tym wyborem przewoźników. Pozwany ustalał bezpośrednio z przewoźnikami stawki za wykonanie usług przewozowych. Przewóz wykonywało kilku przewoźników, w tym powód.

W ramach współpracy (...) S.A. kupowała od pozwanego materiały do produkcji mebli, kupiła także maszynę. Koszty transportu związane z przewiezieniem towarów importowanych z Anglii do (...) S.A. obciążały (...) S.A.

Ustalenia odnośnie warunków na jakich ma odbywać się transport towarów zlecany przez pozwanego, zostały dokonane przez pozwanego oraz powoda na spotkaniu, które miało miejsce we wsi K., gdzie magazyn posiadała (...) S.A. Na tym spotkaniu ustalono stawki za transport i rozładunek, ustalone warunki nie podlegały modyfikacji. Płatności odbywały się na podstawie wystawionych faktur na rachunek powoda prowadzony w funtach brytyjskich. Współpraca trwała około dwóch lat i obejmowała szereg przewozów.

W dniu 23 marca 2011 r. pozwany zlecił powodowi wykonanie przewozu z miejscowości O., C. i B. do miejscowości C.. W związku z wykonanym przewozem w dniu 31 marca 2011 r. powód wystawił fakturę VAT nr (...) na kwotę 1 340 GBP.

W dniu 29 marca 2011 r. pozwany zlecił powodowi wykonanie przewozu z miejscowości C. do miejscowości E. - oznaczenie pojazdu (...)-41 ((...)- (...)). W związku z wykonanym przewozem w dniu 31 marca 2011 r. powód wystawił fakturę VAT nr (...) na kwotę 1 650 GBP.

W dniu 30 marca 2011 r. pozwany zlecił powodowi wykonanie przewozu z miejscowości C. do miejscowości S. i R.. W związku z wykonanym przewozem w dniu 6 kwietnia 2011 r. powód wystawił fakturę nr (...) na kwotę 1 400 GBP.

W dniu 30 marca 2011 r. pozwany zlecił powodowi wykonanie przewozu z miejscowości C. do miejscowości B. i C.. W związku z wykonanym przewozem w dniu 13 kwietnia 2011 r. powód wystawił fakturę nr (...) na kwotę 1 495 GBP.

W dniu 30 marca 2011 r. pozwany zlecił powodowi wykonanie przewozu z miejscowości C. do miejscowości S., H. i P.. W związku z wykonanym przewozem w dniu 13 kwietnia 2011 r. powód wystawił fakturę nr (...) na kwotę 1 460 GBP.

W dniu 5 kwietnia 2011 r. pozwany zlecił powodowi wykonanie przewozu z miejscowości C. do miejscowości C. i B.. W związku z wykonanym przewozem w dniu 15 kwietnia 2011 r. powód wystawił fakturę nr (...) na kwotę 1 500 GBP.

W dniu 5 kwietnia 2011 r. pozwany zlecił powodowi wykonanie przewozu z miejscowości C. do miejscowości E.. W związku z wykonanym przewozem w dniu 15 kwietnia 2011 r. powód wystawił fakturę nr (...) na kwotę 1 330 GBP.

W dniu 5 kwietnia 2011 r. pozwany zlecił powodowi wykonanie przewozu z miejscowości C. do miejscowości M., D. i D. D.. W związku z wykonanym przewozem w dniu 15 kwietnia 2011 r. powód wystawił fakturę nr (...) na kwotę 1 555 GBP.

W dniu 31 marca 2011 r. pozwany uiścił na rzecz powoda kwotę 788 GBP, którą powód zaliczył na poczet częściowej zapłaty za fakturę nr (...).

Sąd pierwszej instancji wskazał, że w niniejszej sprawie przewozy dokonywane były pomiędzy Polską w Wielką Brytanią stąd do oceny ich stosunków umownych w zakresie umowy przewozu i roszczeń z niej wynikających zastosowanie miały przepisy Konwencji o umowie międzynarodowego przewozu drogowego towarów (CMR) sporządzonej w G. w dniu 19 maja 1956 r. (Dz. U. z 1962 r. nr 49, poz. 238 ze zm. - dalej „Konwencja CMR”).

Sąd uznał, że powoda z pozwanym łączyła umowa przewozu na podstawie, której pozwany jako nadawca w okresie marzec-kwiecień 2011 r. polecał powodowi jako przewoźnikowi przewóz towarów, co do których to przewozów zostały wystawione listy przewozowe dołączone do pozwu.

Transport towarów odbywał się w związku z umową o współpracy w zakresie sprzedaży mebli jaka łączyła pozwanego z (...) S.A. To właśnie w ramach tej współpracy zlecane były przewozy towarów z i do miejscowości położonych w Wielkiej Brytanii z m.in. C., gdzie fabrykę posiadała (...) S.A. W ramach współpracy transport towarów wyprodukowanych przez (...) S.A. miał być wykonywany przez pozwanego jako podmiot, który zajmował się organizacją transportu.

Sąd uznał, że powód wykazał swoje żądanie co do zasady, jednak nie zostało ono wykazane co do wysokości. Zgromadzony materiał dawał zdaniem Sądu podstawy do przyjęcia, że strony stawki za wykonane przewozy ustaliły, lecz powód nie wykazał wysokości wynagrodzenia.

W ocenie Sądu w oparciu o przedstawiony materiał dowody nie było możliwe ustalenie tego, jakie konkretnie wynagrodzenie (stawki) ustaliły strony, co wyłączało także możliwość oceny prawidłowości określenia wynagrodzenia w przedłożonych dokumentach księgowych, jakimi były niepodpisane przez drugą stronę faktury VAT.

Sąd podkreślił, że z żadnych dowodów poza fakturami VAT nie wynika, jakie wynagrodzenie ustaliły strony. Żaden z przesłuchanych świadków nie posiadał wiedzy na temat stawek wynagrodzenia za przewóz, nie wskazywali tego również reprezentanci powoda.

Ponadto powód w toku postępowania nawet nie wskazał, w jaki sposób ustalił wynagrodzenie wskazane na fakturach – czy nastąpiło to w odwołaniu do liczby kilometrów pomiędzy miejscowościami, wagi towaru czy też inne kryterium.

Uznając, że brak było powodów do ustalenia wyłącznie na podstawie faktur VAT, w jakiej wysokości wynagrodzenie za przewóz należne było powodowi, Sąd pierwszej instancji oddalił powództwo jako niewykazane co do wysokości.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie z art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 i 2 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód, zaskarżając go w całości.

Na podstawie art. 368 § 1 pkt 2 k.p.c. wyrokowi temu skarżacy zarzucił:

I. naruszenie przepisów postępowania, które miały wpływ na wynik sprawy, tj.:

- art. 232 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. poprzez przyjęcie, że powód nie wywiązał się z obowiązku udowodnienia okoliczności, z których wywodził korzystne dla siebie skutki prawne, podczas gdy zaoferował materiał dowodowy, który pozwalał na ustalenie treści łączącego strony stosunku prawnego, w tym w szczególności w zakresie wysokości umówionego wynagrodzenia,

- art. 232 w zw. z art. 3 w zw. z art. 227 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. poprzez przyjęcie, że ciężar dowodu nie został przerzucony na stronę pozwaną w wyniku kwestionowania przez nią treści dokumentów załączonych do pozwu, podczas gdy z tego faktu pozwany wywodzi korzystne dla siebie skutki prawne,

- art. 233 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, polegające na uznaniu za dopuszczalne przyjęcie przez pozwanego strategii procesowej polegające wyłącznie na zaprzeczeniu zasadności i wysokości roszczenia, bez poparcia tych twierdzeń jakimikolwiek dowodami tym bardziej, że w toku postępowania okazało się, że są to twierdzenie nieprawdziwe, gdy chodzi o zasadę, co w konsekwencji doprowadziło do przyjęcia, że pozwany zlecał powodowi wykonanie przewozów, jednak pomimo tego nie jest zobowiązany do zapłaty wynagrodzenia,

- art. 233 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego polegającego na:

a) pominięciu istotnej części materiału dowodowego poprzez ustalenie, że koszty transportu związane z importem towarów obciążały (...) S.A., co zostało ustalone wyłącznie na podstawie zeznań świadka M. K., gdy tymczasem z wydruków wiadomości e-mail oraz z Umowy trójstronnej w sprawie zakupów surowców do produkcji eksportowej (...) S.A. z dnia 18 lipca 2008 r. wynikało, że zleceniodawcą i płatnikiem tych przewozów był wyłącznie pozwany,

b) pominięciu faktów przyznanych przez przeciwnika i niewymagających dowodu (w związku z art. 229 k.p.c.), tj. faktu częściowej zapłaty przez pozwanego faktury VAT nr (...) do wysokości kwoty 788 GBP,

c) pominięciu faktów, które nie zostały zaprzeczone przez pozwanego (w związku z art. 230 k.p.c.), tj. okoliczności braku niezwłocznej reakcji pozwanego na doręczane mu przez stronę powodową faktury VAT oraz na wezwanie do zapłaty datowane na 14 listopada 2011 r.,

- art. 231 k.p.c., poprzez jego niezastosowanie pomimo wykazania przez powoda innych okoliczności uzasadniające ustalenie, że wynagrodzenie wynikające z faktur VAT było zgodne z ustaleniami stron postępowania,

II. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.: art. 6 ust. 1 lit. i w zw. z art. 13 ust. 2 CMR poprzez jego błędną wykładnię i zastosowanie, polegające na przyjęciu, że powód powinien był wpisywać wysokość umówionego wynagrodzenia za przewóz w liście przewozowym CMR, gdy tymczasem taki sposób wykładni tych przepisów jest sprzeczny z celem tak skonstruowanej normy prawnej.

W oparciu o tak skonstruowane zarzuty, na podstawie art. 386 § 1 w zw. z art. 368 § 1 pkt 5 k.p.c. skarżący wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku w całości poprzez uwzględnienie powództwa w całości tj.: zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 10 942 GBP wraz z odsetkami ustawowymi:

a. od kwoty 552 GBP od dnia 24 kwietnia 2011 r. do dnia zapłaty,

b. od kwoty 1 650 GBP od dnia 29 kwietnia 2011 r. do dnia zapłaty,

c. od kwoty 1 400 GBP od dnia 5 maja 2011 r. do dnia zapłaty,

d. od kwoty 1 495 GBP od dnia 8 maja 2011 r. do dnia zapłaty,

e. od kwoty 1 460 GBP od dnia 10 maja 2011 r. do dnia zapłaty,

f. od kwoty 1 500 GBP od dnia 19 kwietnia 2011 r. do dnia zapłaty,

g. od kwoty 1 330 GBP od dnia 19 kwietnia 2011 r. do dnia zapłaty,

h. od kwoty 1 555 GBP od dnia 19 kwietnia 2011 r. do dnia zapłaty,

2. zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych,

ewentualnie na wypadek uznania, że Sąd pierwszej instancji nie rozpoznał istoty sprawy lub że zachodzi konieczność przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości, skarżący wniósł o:

3. uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o oddalenie apelacji oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu za instancję odwoławczą, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja zasługiwała na uwzględnienie.

Co prawda Sąd Okręgowy podziela poczynione przez Sąd pierwszej instancji ustalenia faktyczne przedstawione w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku i przyjmuje je za własne, jednak nie sposób zgodzić się z dokonaną przez Sąd pierwszej instancji oceną tych ustaleń i płynących z niej wniosków. W szczególności należy stwierdzić, że Sąd Okręgowy nie aprobuje dokonanej przez Sąd pierwszej instancji oceny przeprowadzonych dowodów, której konsekwencją było oddalenie powództwa w całości z uwagi na niewykazanie wysokości uzgodnionego między stronami wynagrodzenia za przewóz.

Zasadne okazały się sformułowane przez skarżącego zarzuty naruszenia przez Sąd pierwszej instancji przepisu art. 233 § 1 k.p.c. statuującego zasadę swobodnej oceny dowodów, oraz określającego jej granice. Zgodnie z tym przepisem Sąd ocenia wiarogodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału.

W orzecznictwie akcentuje się, że ze względu na w zasadzie pełną autonomię sądów orzekających w zakresie oceny dowodów można ją podważyć wyjątkowo, tylko wówczas, gdy pozostaje w rażącej sprzeczności z wynikami postępowania dowodowego lub zasadami logiki albo doświadczenia życiowego. Podnieść zatem należy, że skuteczne postawienie zarzutu naruszenia art. 233 k.p.c. wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 29 listopada 2012 r., I ACa 1033/12, wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 25 października 2012 r., III AUa 1380/11, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2001 r., I CKN 185/01).

Przeprowadzone postępowanie dowodowe skłoniło Sąd Rejonowy do wyprowadzenia wniosku, iż strony łączyła umowa przewozu, a przewozy w okresach wskazywanych przez powoda zostały rzeczywiście wykonane. W związku z tym Sąd stwierdził, że roszczenie powoda o zapłatę wynagrodzenia jest należne co do zasady. Niemniej jednak Sąd uznał, że nie zostało ono wykazane co do wysokości.

Sąd Okręgowy w całej rozciągłości podziela ocenę Sądu pierwszej instancji, który przyjął na podstawie zgromadzonych dowodów, że powód wykonał zlecone przez pozwanego przewozy. Zastrzeżenia budzi zaś dokonana przez Sąd Rejonowy ocena dowodów dotycząca ustalenia, czy też niemożności ustalenia, wysokości wynagrodzenia należnemu powodowi za zrealizowane przewozy. Zdaniem Sądu Okręgowego Sąd Rejonowy, dokonując w tym zakresie oceny zgromadzonego materiału dowodowego przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności rozpoznawanej sprawy, dopuścił się naruszenia zasad logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego.

Dostrzec należy, że okolicznością przyznaną przez pozwanego już w odpowiedzi na pozew był fakt współpracy między stronami w przeszłości. Pozwany potwierdził tym samym nie tylko dokonywanie powodowi zleceń, ale także uzgodnione między stronami sposoby postępowania, wykonywania umowy oraz jej postanowienia. Strony realizowały współpracę w oparciu o umowę ustną. Pomiędzy powodem a pozwanym uzgodnione zostało, że faktury były wystawiane z odroczonym terminem płatności i doręczane pozwanemu wraz z dokumentami przewozowymi. Wyjątkowo istotne jest, że taki model współpracy był respektowany przez pozwanego. Pozwany płacił w ten sposób wynagrodzenie wynikających z wcześniejszych przewozów dokonanych przez powoda. W bezpośredni sposób świadczy to o tym, że wskazywane w fakturach VAT wynagrodzenie za przewozy zgodne było z ustalonym przez strony w umowie ustnej, co znajdowało potwierdzenie w tym, że wynagrodzenie to każdorazowo było regulowane przez pozwanego bez jakichkolwiek zastrzeżeń.

Faktury VAT opiewające na kwoty wynagrodzenia, których zapłaty dochodzi powód, zostały wystawione w okresie od dnia 31 marca 2011 r. do dnia 15 kwietnia 2011 r. Co istotne, przed wszczęciem niniejszego postępowania pozwany w żaden sposób nie kwestionował tych dokumentów. Nie podnosił tym samym, aby faktury VAT zostały

wystawione nieprawidłowo – niezasadnie bądź na zawyżone kwoty. Powód przedstawił ponadto skierowane do pozwanego wezwanie do zapłaty z dnia 14 listopada 2011 r. wraz z potwierdzeniem nadania. Również to wezwanie pozostało bez jakiejkolwiek odpowiedzi ze strony pozwanego. Oznacza to, że pozwany dopiero znajdując się w sytuacji procesowej strony pozwanej, po raz pierwszy zakwestionował dochodzone roszczenie. Taka postawa pozwanego już z punktu widzenia zasad doświadczenia życiowego nie może pozostawać obojętna dla oceny zasadności tego roszczenia. Nie budzi bowiem wątpliwości, że w praktyce obrotu gospodarczego typową reakcją przedsiębiorcy, który nie uznaje kierowanego roszczenia, jest jego kwestionowanie. Przed wszczęciem procesu pozwany tego jednak nie czynił. Biorąc pod uwagę fakt pozostawania w stałych relacjach gospodarczych, brak podjęcia jakichkolwiek czynności wyjaśniających jest tym bardziej zaskakujący. Podjęcie obrony dopiero na etapie wszczętego przez powoda postępowania sądowego należy ocenić jako uchybienie zasadzie uczciwości kupieckiej i lojalności. Sam zaś fakt tak późnej reakcji wręcz potwierdza że wskazane w fakturach VAT kwoty wynagrodzenia określone zostały w oparciu o uzgodnienia stron poczynione przy zawierani umowy.

Nie może ujść uwadze również okoliczność zmiany stanowiska przez pozwanego na poszczególnych etapach niniejszego postępowania. O ile pierwotnie pozwany podnosił, że w ogóle nie zawarł z powodem ustnej umowy, która miała stanowić podstawę dochodzonego roszczenia, o tyle w postępowaniu apelacyjnym zaprezentował on całkowicie odmienne stanowisko. Nie kwestionował on już bowiem faktu związania stron umową i zlecenia wykonania przewozów. Tymczasem należy pamiętać, że zgodnie z art. 3 k.p.c. strony i uczestnicy postępowania obowiązani są dokonywać czynności procesowych zgodnie z dobrymi obyczajami, dawać wyjaśnienia co do okoliczności sprawy zgodnie z prawdą i bez zatajania czegokolwiek oraz przedstawiać dowody. Poprzez podnoszenie sprzecznych twierdzeń co do faktów pozwany dopuścił się naruszenia powyższego przepisu, co należy ocenić jako naruszenie zasady lojalności procesowej. Jednocześnie za miarodajne należy uznać stanowisko wyrażone przez pozwanego na koniec procesu, a więc sprowadzające się do kwestionowania wyłącznie wysokości wynagrodzenia, przy przyznaniu faktu związania stron umową i wykonania przewozów.

W tych okolicznościach oczekiwanego przez pozwanego skutku nie mogło odnieść samo zakwestionowanie wysokości dochodzonego przez powoda roszczenia poprzez tzw. proste zaprzeczenie. Pozwany, nie akceptując wysokości wynagrodzenia dochodzonego przez powoda, powinien szczegółowo wyjaśnić, dlaczego wynagrodzenie to było niezasadne w całości bądź w części. Należy bowiem pamiętać, że powód powinien udowodnić fakty pozytywne, które stanowią podstawę jego powództwa, tj. okoliczności prawo tworzące, a pozwany, jeżeli faktów tych nie przyznaje, ma obowiązek udowodnienia okoliczności niweczących prawo powoda (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2007 r., II CSK 332/07). Skoro pozwany ostatecznie nie kwestionował faktu istnienia umowy i wykonania przewozów, z pewnością nie może być uznane za wystarczające dla oddalenia powództwa wyłącznie jego zaprzeczenie roszczeniu co do wysokości. Brak zapłaty wynagrodzenia za wykonane przewozy nie może być bowiem usprawiedliwiany zarzutem, że powód nie wykazał wysokości wynagrodzenia. W ocenie Sądu Okręgowego to pozwany w takiej sytuacji powinien w myśl art. 3 k.p.c. dokładnie wyjaśnić, jaki był sposób obliczenia wynagrodzenia powoda za zlecane przewozy, wskazać jego wysokość, ewentualnie przedstawić stosowne dowody na poparcie swoich twierdzeń (art. 232 zd. pierwsze k.p.c.). Postawa objawiająca się z jednej strony w przyznaniu, że umowę zawarto, a przewozy wykonano, z drugiej zaś w odmowie zapłaty z powodu niewykazania wysokości roszczenia zdecydowanie nie może zasługiwać na aprobatę. Pozwala ona jednocześnie na przyjęcie przez Sąd domniemania, iż wynagrodzenie wskazane w fakturach VAT odpowiada zobowiązaniu pozwanego, czego nie zmienia okoliczność, że faktury te nie zostały podpisane przez pozwanego. Pozwany sam zgodził się na współpracę opierającą się wyłącznie na ustnych ustaleniach, w związku z czym nie sposób uznać, iż ma prawo do uchylenia się do zapłaty wyłącznie z uwagi na brak pisemnego potwierdzenia warunków umowy.

Z powyższych względów, dokonując odmiennej oceny materiału dowodowego, przy szczególnym uwzględnieniu zachowania pozwanego przed wytoczeniem powództwa, jak i jego postawy oraz taktyki procesowej w toku niniejszego postępowania, należało przyjąć, że wynagrodzenie wynikające z wystawionych faktur VAT odpowiada rzeczywistemu wynagrodzeniu ustalonemu między stronami. W konsekwencji działając na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy

zmienił zaskarżony wyrok i uwzględnił powództwo w całości, zasądzając od pozwanego na rzecz powoda kwotę 10 942 GBP wraz z odsetkami od kwot i dat szczegółowo wskazanych w pozwie.

Podstawą rozstrzygnięcia w zakresie odsetek od zasądzonej na rzecz powoda kwoty jest art. 481 § 1 k.c. Zgodnie z tym przepisem jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik nie ponosi odpowiedzialności. Faktury VAT wystawione przez powoda określały precyzyjnie terminy płatności, w związku z czym pozwany pozostawał w opóźnieniu w związku z poszczególnymi zobowiązaniami od dnia następującego po wskazanych w fakturach terminach płatności.

Z uwagi na wejście w życie z dniem 1 stycznia 2016 r. ustawy z dnia 9 października 2015 r. o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r., poz. 1830) i zmianę treści art. 481 k.c., Sąd Okręgowy doprecyzowując rozstrzygnięcie w tym zakresie rozbił zasądzone odsetki na odsetki ustawowe do dnia 31 grudnia 2015 r. oraz odsetki ustawowe za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty.

Zmiana w zakresie rozstrzygnięcia o żądaniu pozwu implikuje również zmianę rozstrzygnięcia o kosztach procesu.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., obciążając obowiązkiem ich zwrotu pozwanego, który uległ w swoich zarzutach i obronie, na rzecz wygrywającego sprawę powoda. Jednocześnie stosownie do treści art. 108 § 1 k.p.c. Sąd pozostawił szczegółowe wyliczenie kosztów procesu obciążających strony referendarzowi sądowemu w Sądzie Rejonowym dla m.st. Warszawy w Warszawie.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., obciążając obowiązkiem ich zwrotu pozwanego, apelacja powoda została bowiem uwzględniona w całości.

Na koszty te złożyła się opłata sądowa od apelacji w kwocie 2 725 zł i wynagrodzenie pełnomocnika powoda ustalone na podstawie § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 1804) w kwocie 3 600 zł, z uwzględnieniem okoliczności, iż pełnomocnik powoda prowadził sprawę przed Sądem pierwszej instancji (tj. 50% stawki).

SSO Renata Puchalska SSO Andrzej Sobieszczański SSO Anna Gałas